

Watangulizi

SABATO MCHANA

Somo la Juma Hili: *Dan. 2:31–45; Dan. 3:1–12, 17, 18; Ufu. 13:11–17; Rum. 1:18–25; Mdo. 12:1–17; Mt. 12:9–14.*

Fungu la Kukariri: “Maana Mungu hakutupa roho ya woga, bali ya nguvu na ya upendo na ya moyo wa kiasi” (2 Timotheo 1:7).

Juma hili, tutaangalia masimulizi mawili zaidi ya Biblia yanayoonesha ishara ya matukio ya siku za mwisho kwa undani usio na kifani.

Kwanza, tutachunguza masimulizi ya Shadraka, Meshaki na Abednego, ambayo yana madokezo ya wazi kuhusu masuala yanayoelezewa katika Ufunuo 13. Kisha tutageukia Agano Jipya, ambapo tunaona kwamba uzoefu wa Wakristo wa awali pia unaweza kutusaidia kuelewa tunachoweza kutarajia kati ya sasa na ujio wa Kristo.

Mifano yote miwili inasisitizia ujasiri wa ajabu na kutoa funguo za kupata amani ya moyo katika hali ngumu zaidi.

Tena na tena, Yesu alisema mambo kama vile “Usiogope,” na “Kwa nini unafadhaika?” Ni muhimu kukumbuka kwamba kiini cha unabii ni Kristo, na, kwa hiyo, ni lazima tuweze kupata shauri lilelile katika matukio yote yanayoelezewa katika nyakati za mwisho za dunia. “‘Msifadhaike mioyoni mwenu,’” Aliwafundisha wanafunzi Wake, “‘mnamwamini Mungu, niaminini na mimi’” (Yn. 14:1).

Kwa maneno mengine, ndiyo, matukio ya siku za mwisho yatakuwa magumu na yenye kuchosha kwa wale wanaotafuta kudumu kuwa waaminifu kwa Mungu. Lakini hatimaye, tunapaswa kutazama matukio haya kwa tumaini, si hofu.

*Jifunze somo la juma hili kwa maandalizi ya Sabato ya Juni 21.

Danieli 2 na Njia ya Kihistoria ya Kufasiri Unabii

Mojawapo ya unabii wenye nguvu zaidi katika Maandiko yote ni Danieli 2. Akiandika zaidi ya miaka mia tano kabla ya Kristo, nabii huyo anawasilisha historia ya ulimwengu, kuanzia wakati wake huko Babeli, na kisha wakati wa Umedi na Uajemi, Uyunani, Rumi, na kugawanyika kwa Rumi katika mataifa ya Ulaya ya sasa kama yalivyo leo.

Kwa hakika, ikizungumzia mataifa haya ya Ulaya, aya moja inasema kwamba “‘watajichanganya nafsi zao kwa mbegu za wanadamu; lakini hawatashikamana, kama vile chuma kisivyoshikamana na udongo’ ” (Dan. 2:43). Unabii huu umetimizwa kwa namna ya kushangaza. Yaani, licha ya kila aina ya ndoa kati ya watu (kuanzia wakuu hadi watu wa hali ya chini) wa mataifa haya bado wamegawanyika.

Kwa mfano, ufalme wa Uingereza unaitwa The House of Windsor (Nyumba ya Windsor), jina zuri la Kiingereza. Hata hivyo, jina hilo kwa kiasi fulani lilikuzwa hivi karibuni—1917, kwa kweli. Kabla ya hapo, familia hiyo iliitwa Saxe-Coburg-Gotha, jina la Kijerumani kabisa, kwa sababu wengi wa wafalme wa Uingereza—kupitia kuchangamana “kwa mbegu za wanadamu”—walikuwa jamaa wa damu na Wajerumani. Hata hivyo, mahusiano hayo ya damu hayakutosha kuwazuia kupigana vita, na kwa hiyo, wakati wa Vita vya Kwanza vya Dunia, wakitaka kujitenga na maadui wao waliowachukia sana, walibadili jina na kuwa The House of Windsor (Nyumba ya Windsor).

Soma Danieli 2:31–45. Ndoto ya Nebukadneza ilikuwa nini na Danieli aliifasirije?

Unabii wa wakati wa mwisho katika Danieli wote unafuata msingi uliowekwa katika Danieli 2. Yaani, sehemu ya unabii huu uliosalia, kama Danieli 2, unafuata mfululizo wa ufalme mmoja wa ulimwengu baada ya mwingine hadi Mungu atakaposimamisha ufalme Wake wa milele (tazama Dan. 2:44; Dan. 7:13, 14). Kwa maneno mengine, unabii unapitia historia katika *mfululizo usiovunjika wa falme*, kuanzia kale na kufikia mwisho katika wakati ujao, hata wakati wetu. Hii ndiyo njia ya kihistoria ya kufasiri unabii na ndivyo maandiko yanavyodai. Huku kutumia njia ya kihistoria ni muhimu kwa ajili ya kuelewa matukio ya siku za mwisho, hasa kama yanavyoelezewa katika kitabu cha Ufunuo.

Danieli 2 inatuthibitishiaje kwamba si tu kwamba Mungu anajua yajayo bali kwamba Yeye, hatimaye, Ndiye anayeitawala?

Kuabudu Sanamu

Haidhuru ni kwa kiasi gani Nebukadneza alikuwa mwaminifu kwa Danieli na Mungu wake, kwa kuvutiwa na kile Danieli alichofanya mwanzoni (*tazama Danieli 2, hasa aya ya 46–48*), haukudumu.

Soma Danieli 3:1–12. Ni maana gani inaweza kupatikana katika uhakika wa kwamba sanamu hiyo ilikuwa dhahabu tupu na kwamba mfalme alitaka kwamba iabudiwe?

Mfalme alikaza ukaidi wake kwa ujumbe wa Mungu kwa kutengeneza sanamu ya dhahabu tupu. Ujumbe? Babeli haitaanguka kamwe na Nebukadneza atakuwa mfalme daima. Na yeyote akithubutu kupinga wazo hilo atauawa. Inatumika kama ukumbusho wenye nguvu kwamba tamaa yetu ya kibinadamu kujitawala binafsi inaweza kutupofusha haraka ili tusione ukweli kuhusu jinsi pambano kuu litakavyotokea bila shaka.

Kwa namna fulani, Nebukadneza anadhihirisha sifa za Lusifa: alikuwa na tamaa, alijiona kuwa wa thamani kuliko wengine na mwenye kiburi sana kiasi cha kuasi waziwazi dhidi ya mamlaka ya Mungu. Kwa njia zingine, bila shaka, kuna tofauti kubwa: Hatimaye Nebukadneza alikuja kumwamini Mungu wa kweli, na inaelekea kwamba tutakutana naye katika ufalme ambao mwanzoni alipambana sana kuupinga.

Soma Danieli 3:17, 18, maneno ya wale vijana watatu wa Kiebrania wakisimama kwa ujasiri dhidi ya mfalme. Hili linatufundisha nini kuhusu imani na kile ambacho wakati fulani inaweza kudai kutoka kwetu?

Fikiria jinsi ambavyo wanaume hao watatu waliweza kujitetea kimantiki kutoka katika hali hii hatari. Hata hivyo, je, hawakuwa washupavu wasio na akili, walio tayari kuchomwa moto wakiwa hai kwa kutokusujudu tu? Je, wasingeweza kuigiza tu, wakiinama ili kufunga gidamu za viatu huku wakimwomba Mungu wao wenyewe? Je, kweli kile walichokuwa wakikabiliwa nacho kilistahili? Ni wazi, walifikiri hivyo, ingawa maneno yao yalionesha kwamba walijua kwamba wasingeweza kuokoa maisha yao.

Tunawezaje kuepuka mantiki rahisi inayotupatia fursa za kufanya maridhiano katika imani yetu? Andiko hili linasema nini ambacho kinashughulikia jaribu kama hilo: “Aliye mwaminifu katika lililo dogo sana, huwa mwaminifu katika lililo kubwa pia; na aliye dhalimu katika lililo dogo, huwa dhalimu katika lililo kubwa pia” (Lk. 16:10)?

Kuabudu Sanamu, Tena

Wanafunzi wa Biblia wameona kwa muda mrefu uhusiano uliopo kati ya Danieli 3 na kile Ufunuo inachofundisha kuhusu matukio ya siku za mwisho. Na kwa kusudi zuri, pia, kwa sababu Danieli 3—kwa amri, yenye adhabu ya kifo, ya “kuiabudu sanamu” (*Dan. 3:15*)—inaakisi kile Ufunuo inachofundisha kuhusu amri, inayoambatana na adhabu ya kifo, ya kuabudu sanamu nyingine. “Akapewa kutia pumzi katika ile sanamu ya mnyama, hata ile sanamu ya mnyama inene, na kuwafanya hao wote wasioisujudu sanamu ya mnyama wauawe” (*Ufu. 13:15*).

Soma Ufunuo 13:11–17; Ufunuo 14:9, 11, 12; Ufunuo 16:2; Ufunuo 19:20; na Ufunuo 20:4. Kuna tofauti gani hapa inayopambanisha amri za Mungu na amri za wanadamu?

Watu wa Mungu wameitwa kumwabudu “‘Yeye aliyezifanya mbingu na nchi, na bahari na chemchemi za maji,’ ” yaani, Mwumbaji, kinyume na mnyama na sanamu yake. Wale vijana watatu wa Kiebrania, wakikabiliwa na tishio kama hilo, walikataa kuabudu kitu chochote isipokuwa Mungu yule yule Mwumbaji. Kwa hiyo, ingawa hali zilikuwa tofauti kati ya kile kilichotokea katika uwanda wa Dura, kwa amri ya kuabudu sanamu, tofauti na Mwumbaji, na kile kitakachotokea katika ulimwengu kwa wito wa kuabudu sanamu tofauti na Mwumbaji—kanuni hiyo ni ileile.

Soma Warumi 1:18–25. (Tazama uhusiano uliopo kati ya Warumi 1:18 na Ufunuo 14:9, 10 kuhusu “ghadhabu ya Mungu.”) Kwa njia ipi, basi, suala la kuabudu sanamu ni udhihirisho mwingine wa kanuni hiyohiyo inayohusu ni nani wanadamu hatimaye wanamtii?

Ibada haimaanishi kusujudu na kufukiza uvumba, ingawa inaweza kumaanisha hivyo. Tunaabudu chochote kinachoshikilia utii wetu wa mwisho. Unapokumbuka Mungu ni nani, Mwumbaji wetu na—baada ya kile alichotufanyia katika Yesu—Mkombozi wetu pia, basi bila shaka Yeye pekee ndiye anayepaswa kuabudiwa. Kitu kingine chochote ni ibada ya sanamu. Yumkini hili linasaidia kueleza maneno magumu ya Yesu hapa: “‘Mtu asiye pamoja nami yu kinyume changu; na mtu asiyekusanya pamoja nami hutapanya’” (*Mt. 12:30*). Matukio ya mwisho yatakuwa tu udhihirisho wa kushangaza wa ukweli huu.

Mateso ya Kanisa la Awali

Si Agano la Kale tu linalotupa watangulizi wa matukio ya mwisho, lakini Agano Jipya pia. Maisha hayakuwa rahisi kwa Wakristo wa karne ya kwanza. Walichukiwa kwanza na wengi wa wanadini wenzao, waliowachukulia kama tishio kwa imani ya Musa. Pia walikabiliwa na ghadhabu ya Mfalme wa Rumi ya kipagani. “Nguvu za dunia na za kuzimu zilijipanga dhidi ya Kristo kwa kupinga kazi ya wafuasi Wake. Upagani ulibaini mapema kuwa ikiwa injili ingefanikiwa, mahekalu yao na madhabahu zao zingefutuliwa mbali; kwa hiyo ulikusanya majeshi yake yote kuharibu Ukristo. Mioto ya mateso iliwashwa.”—Ellen G. White, *Pambano Kuu*, uk. 29.

Kuna kisa katika kitabu cha Matendo ambacho kinaelezea, kwa namna yenye nguvu kabisa, kile ambacho watu wa Mungu wanaweza kutarajia tunapoelekea kwenye tukio linalopatikana katika Ufunuo 13.

Soma Matendo 12:1–17. Ni vipengele vipi vya kisa hiki vinaweza kuwa kivuli cha matukio ya siku za mwisho?

Yakobo alikuwa amekakwa kichwa na Petro ndiye aliyekuwa anafuata; kulikuwa na adhabu ya kifo dhidi ya Wakristo. Huenda moja ya vipengele vya ajabu zaidi katika kisa hiki kinaweza kupatikana katika uhakika wa kwamba Petro analala katika usiku unaopaswa kuwa mbaya zaidi maishani mwake—fofofo kiasi kwamba malaika lazima ampige ili kumwamsha!

Petro, bila shaka, aliwekwa huru kimuujiza na kufika kwenye mkutano wa waumini ambao haikuwa rahisi kwao kuamini kwamba alikuwa ameokolewa kweli, ingawa walikuwa wakiomba. Biblia inasema walistaajabu—jambo ambalo humfanya mtu kujiuliza ni mara ngapi tunaomba na kutothubutu kuamini kwamba Mungu atatujibu kweli.

Waumini wengine walisalimika, wengine waliuawa. Tunapokaribia wakati wa mwisho, jambo lile lile litatokea. Hata Petro, ingawa hakuangamizwa wakati huo, hatimaye aliifia imani yake. Yesu Mwenyewe hata alimwambia ni kwa namna gani: “‘Amin, amin, nakuambia, Wakati ulipokuwa kijana, ulikuwa ukijifunga mwenyewe na kwenda utakako; lakini utakapokuwa mzee, utainyosha mikono yako, na mwingine atakufunga na kukuchukua usikotaka.’ Akasema neno hilo kwa kuonyesha ni kwa mauti gani atakayomtukuza Mungu. Naye akiisha kusema hayo akamwambia, ‘Nifuate.’” (Yn. 21:18, 19).

Ona kwamba Yesu, baada ya kumwambia Petro jinsi ambavyo angekufa, hata hivyo bado anamwambia, “‘Nifuate.’” Hili linapaswa kutuambia nini kuhusu kwa nini hata tishio la kifo halipaswi kutuzuia kumfuata Bwana?

Alama ya Mnyama

Kadiri ambavyo miaka imepita, na matukio ya mwisho, kama vile amri ya kifo na kulazimishwa kwa alama ya mnyama, bado hayajatokea, wengine wameonesha wasiwasi, hata kushuku, kuhusu tafsiri yetu ya matukio ya mwisho, ikijumuisha jinsi Sabato na Jumapili vinavyoweza kuwa kiini cha pambano la mwisho.

Kitabu cha Ufunuo kiko wazi: ama tunamwabudu Mwumbaji au mnyama na sanamu yake. Na kwa sababu Sabato ya siku ya saba ndiyo ishara ya msingi—ikirejea Edeni yenyewe (*tazama Mwa. 2:1–3*)—ya Mungu kama Mwumbaji, haipasi kustaajabisha kwamba, katika suala la kumwabudu Mwumbaji, Sabato ni kiini chake. Pia, si kwa nasibu kwamba mamlaka ya mnyama ni mamlaka ile ile inayodai kuwa ilibadilisha amri ya Sabato kutoka siku ya kibiblia hadi Jumapili, ambayo haina idhini katika Biblia. Kwa usuli huu akilini, wazo la Sabato na Jumapili kuhusika katika suala la ibada—tena, ama Mwumbaji (*tazama Ufu. 14:6, 7*) au mnyama—linaleta maana nzuri. Na, pia, katika Agano Jipya tuna kitangulizi cha suala la Sabato ya siku ya saba dhidi ya sheria ya wanadamu.

Soma aya zifuatazo: (Mt. 12:9–14, Yn. 5:1–16). Ni suala gani lililosababisha viongozi wa kidini kutaka kumuua Yesu?

Katika Mathayo 12, baada ya Yesu kumponya siku ya Sabato mtu mwenye mkono uliopooza (Mt. 12:9–13), viongozi wa kidini waliitikiaje? “Lakini wale Mafarisayo wakatoka wakafanya shauri juu yake jinsi ya kumwangamiza” (Mt. 12:14). Kifo kwa sababu ya Sabato ya siku ya saba? Katika Yohana 5:1–16, baada ya uponyaji mwingine wa kimuujiza siku ya saba, viongozi “wakamwudhi Yesu, na kutaka kumwua” (Yn. 5:16 Tafsiri ya moja kwa moja toka NKJV).

Kifo kwa sababu ya mapokeo ya wanadamu (hakuna chochote katika Biblia kilichokataza uponyaji siku ya Sabato, kama ambavyo hakuna chochote katika Biblia kilichoiweka Jumapili mahali pa Sabato) dhidi ya Sabato ya siku ya saba? Ingawa suala mahususi hapa kwa Yesu si sawa na katika matukio ya mwisho, liko karibu kiasi cha kutosha: sheria ya wanadamu dhidi ya sheria ya Mungu, na katika zote mbili, sheria inayopingwa imejikita katika Sabato ya kibiblia.

Kufa kwa sababu ya mojawapo ya amri za Mungu? Mtu angeweza je kutafuta kwa urahisi kujitoa kimantiki kutoka katika hicho?

Tafakari Zaidi: Soma Ellen G. White, “God’s People Delivered,” uk. 635–652, katika Pambano Kuu.

“Katika zama zote, Mungu ametenda kazi kwa njia ya malaika kuwasaidia na kuwaokoa watu Wake. Hawa viumbe wa mbinguni wameshiriki katika masuala ya wanadamu. Wametokea katika mavazi yao yanayong’aa kama umeme wa radi; wamekuja kama watu waliovaa mavazi ya watu maskini. Malaika wametokea katika umbo la watu wa Mungu. Wamepumzika, kama watu waliochoka, mwaloni. Wamepokea ukarimu wa nyumba za wanadamu. Wamefanya kazi ya waongozaji kwa wasafiri waliochelewa kufika nyumbani. Kwa mikono yao, wamewasha mioto kwenye madhabahu. Wamefungua milango ya magereza na kuwaachilia watumishi wa Bwana. Wakiwa wamevikwa mavazi ya mbinguni, walikuja kuliondoa jiwe kwenye mlango wa kaburi la Yesu.

“Wakiwa katika umbo la wanadamu, malaika daima wako katika mikutano ya wenye haki; na wanatembelea mikutano ya waovu, kama walivyokwenda Sodoma, kuandika kumbukumbu za matendo yao, kuamua ikiwa wamevuka mpaka wa uvumilivu wa Mungu. Bwana anapenda rehema; na kwa sababu ya watu wachache wanaomtumikia kwa moyo wa dhati, anazuia majanga na anaendeleza utangamano miongoni mwa makundi ya watu. Kidogo sana wenye dhambi dhidi ya Mungu hutambua kuwa wanawiwa kwa ajili ya maisha yao na waaminifu wachache ambao wanapenda kuwadhihaki na kuwatesa.”—Ellen G. White, *Pambano Kuu*, uk. 520.

Maswali ya Kujadili:

① Soma 2 Timotheo 1:7. Jadili mambo katika unabii ambayo yamekupa wahaka zaidi. Tunaondoa je roho ya hofu na kupata ujumbe wa Mungu wa tumaini hata katikati ya unabii unaozungumzia mateso kwa ajili ya imani yetu?

② Ingawa sasa hivi inaweza kuwa vigumu kuona jinsi Sabato na Jumapili zinavyoweza kuwa kwenye nafasi ya juu zaidi katika matukio ya mwisho, tazama jinsi ulimwengu unavyoweza kubadilika haraka. Ukweli huu unapaswa kutufundisha nini kuhusu kutojenga imani yetu juu ya matukio ya sasa, yanavyoweza kubadilika haraka, lakini katika Neno la Mungu lililofunuliwa pekee?

③ Fikiria juu ya Danieli 2 (na hata 7). Falme zote zilikuja na kutoweka kama ilivyotabiriwa. Leo, tukitazama nyuma katika historia, tunaweza kuona kwamba zilitoweka kama ilivyotabiriwa. Kwa mtazamo wetu leo, kuna ufalme mmoja tu unakuja. Ni upi huo na kwa nini tunaweza kuwa na hakika kwamba utakuja kama ilivyotabiriwa?